

O grupo do código de conduta sobre fiscalidade das empresas, un mecanismo de *soft law* ao servizo da Unión Europea

El grupo del código de conducta sobre fiscalidad de las empresas, un mecanismo de *soft law* al servicio de la Unión Europea

The group of the code of conduct on business taxation, an updated soft law instrument at the service of the European Union

JOSÉ MIGUEL MARTÍN RODRÍGUEZ

Profesor axudante doutor
Universidade Pablo de Olavide (Andalucía, España)
jmmarrod1@upo.es

Recibido: 15/11/2015 | Aceptado: 08/03/2016

Resumo: A finais dos 90, creceu na Unión Europea a preocupación polos efectos da competencia fiscal prexudicial. O principal resultado foi a aprobación do Código de conduta sobre fiscalidade das empresas (1997).

O obxectivo orixinal do código era eliminar as medidas de competencia fiscal prexudicial vixentes nos Estados membros. O éxito no desmantelamento destas primeiras medidas sinaladas no coñecido como “Informe Primarolo” levou o Grupo do Código a reformular en 2006 cal debería ser o seu papel no futuro. Desde o ano 2006, mediante unha interpretación expansiva do mandato inicial, este instrumento de *soft law* converteuse nun instrumento fundamental para entender as cuestións de maior actualidade do panorama fiscal comunitario.

Palabras clave: Código de conduta, competencia fiscal, híbridos, *patent box*, *rulings*.

Resumen: A finales de los 90, creció en la Unión Europea la preocupación por los efectos de la competencia fiscal perjudicial. El principal resultado fue la aprobación del Código de conducta sobre fiscalidad de las empresas (1997).

El objetivo original del código era eliminar las medidas de competencia fiscal perjudicial vigentes en los Estados miembros. El éxito en el desmantelamiento de estas primeras medidas señaladas en el conocido como “Informe Primarolo” llevó al Grupo del Código a replantearse en 2006 cuál debería ser su papel en el futuro.

Desde el año 2006, mediante una interpretación expansiva del mandato inicial, este instrumento de *soft law* se ha convertido en un instrumento fundamental para entender las cuestiones de mayor actualidad del panorama fiscal comunitario.

Palabras clave: Código de conducta, competencia fiscal, híbridos, *patent box*, *rulings*.

Abstract: At the end of the 90s, the concerns about the effects of harmful tax competition grew up in the European Union. The main outcome of this concern was the Code of Conduct on Business Taxation (1997).

The original aim of the Code was to eliminate harmful tax competition measures in force in the Member States. Success in the dismantling of these first measures identified by the “*Primarolo Report*” led the Group to rethink in 2006 what its role should be in the future.

Since 2006 through an expansive interpretation of the initial mandate this soft law instrument has emerged as an essential platform to understand the main issues of European taxation such as hybrids, patent boxes, rulings, etc.

Key words: Code of Conduct, tax competition, hybrids mismatches, patent box, rulings.

Sumario: 1 Enfoque do estudo: evolución dos traballos do Código de conduta desde 2006. 2 Resumo dos aspectos fundamentais do código. 3 O proceso de desmantelamento e os traballos do grupo previos a 2006. 4 O informe de maio de 2006. 4.1 Continuación coa vixilancia dos compromisos de *rollback* e *standstill*. 4.2 Ampliación do ámbito de traballo do Código de conduta. 4.3 Clarificación da relación co réxime de axudas de Estado. 5 Informes 2006-2015: A evolución do código de conduta. 5.1 O ano 2007. 5.2 O ano 2008. 5.3 O ano 2009. 5.4 O ano 2010. 5.5 O ano 2011. 5.6 O ano 2012. 5.7 O ano 2013. 5.8 O ano 2014. 5.9 O ano 2015. 6 Presente e futuro do código de conduta: un instrumento de *soft law* máis vivo que nunca. 7 Bibliografía.

1 ENFOQUE DO ESTUDO: EVOLUCIÓN DOS TRABALLOS DO CÓDIGO DE CONDUCTA DESDE 2006

O informe “A fiscalidade da Unión Europea”, do 20 de marzo de 1996, SEC (96) 487 final, coñecido como “Primeiro informe Monti”, marcou a saída para a aprobación sete anos despois do “Paquete de loita contra a competencia fiscal”, o mellor exemplo da estratexia comunitaria de coordinación en materia de imposición directa. Ao respecto, cómpre advertir que, malia que os termos de harmonización e coordinación poden chegar a empregarse indistintamente para facer referencia á acción non normativa das institucións comunitarias que desemboca en propostas formais (xa que as accións de coordinación poden derivar na creación de instrumentos estritamente harmonizadores como as directivas), o uso do termo coordinación, ao noso modo de ver, permite resaltar o respecto ao principio de subsidiariedade e é mellor acollido polos Estados membros (Hinneken, 1997:44).

Cando os Estados participan no proceso de coordinación, a súa soberanía fiscal, lonxe de ser un obstáculo para a consecución dos obxectivos comunitarios, transfórmase no seu mellor baluarte (Altintag, 2009:349). Os Estados autolimitan a súa capacidade de acción a cambio de cesións equivalentes por parte doutros Estados e coa garantía (ou o medo) de que a participación comunitaria pode activar en calquera momento os instrumentos coactivos presentes nos tratados.

Pois ben, esta estratexia de coordinación no campo da fiscalidade empresarial tivo frutíferos resultados: as directivas 2003/48/CE¹ e 2003/49/CE² e a aprobación do Informe final do Grupo do Código de Conduta sobre fiscalidade das empresas (en diante, o Grupo), coa súa lista de 66 medidas prexudiciais³. O feito de que se vinculase o destino das directivas coa aprobación do informe en que se enumeraban as medidas prexudiciais foi un acerto, xa que contribuíu a que os Estados fosen máis flexibles e estivesen dispostos a ceder desde as súas posicións iniciais para lograr un acordo común (Mors, 2003:135).

O Código de conduta en concreto (en diante, o código) foi o piar, xunto co réxime de axudas de Estado, da loita contra a competencia fiscal prexudicial na UE. De feito, como instrumen-

to de *soft law* co máximo apoio, o código serviu para lexitimar un xiro substancial na aplicación das axudas de Estado ás medidas fiscais (Dos Santos, 2009:563).

Deste xeito, para dotar de maior poder disuasorio os traballos do código, a Comisión comprometiase no mesmo código (letra J) a aplicar os preceptos en materia de axudas de Estado cando as medidas perniciosas, como axudas de índole fiscal, puidesen ser perseguidas por este procedemento. Baixo esta ameaza, materializada na Comunicación da Comisión relativa á aplicación das normas sobre axudas estatais ás medidas relacionadas coa fiscalidade directa das empresas, do 12 de decembro de 1998 (98/C 384/03), o poder coactivo do código foi moito maior. Amparar os traballos do código cun réxime baixo a protección directa do Tribunal de Xustiza supuxo un apoio para un instrumento de *soft law* como o Código de conduta, cargado de boas intencións e dun relativo consenso, pero sen forza xurídica vinculante para a súa defensa (Lamadrid de Pablo, 2005:42).

Convén lembrar, en todo caso, a advertencia de Alonso García en relación co *soft law* da Unión: «a ausencia de efectos vinculantes non implica *per se* ausencia de efectos xurídicos (...) o *soft law* pode servir de parámetro interpretativo do *hard law* (...)». Un instrumento como o código, tal como quedou demostrado case vinte anos despois, estaba chamado en realidade a producir os denominados efectos *ad extra* sobre os propios Estados membros e os cidadáns (Alonso García, 2001:64-65).

Desde o 1 de decembro de 1997, en que se aprobou a primeira versión do código, o traballo no seo do Grupo foi incesante. Despois do Informe de 1999, que sinalaba as medidas prexudiciais (aprobado en 2003 con cesións a algúns Estados en forma de réximes transitorios), o Grupo retomou o seu papel ao avaliar os sistemas fiscais dos NEM ao fío da ampliación da UE, tanto en 2003 como en 2006 e 2014. Desde entón, non obstante, os traballos do código permaneceron bastante na sombra.

O noso obxectivo neste traballo non é reavaliar os éxitos pasados do código, senón examinar a súa actividade e a súa transformación desde o ano 2006 ata os nosos días. Despois desta análise, o lector poderá entender por que o Consello, o pasado 8 de decembro de 2015, reafirmou a súa utilidade e eficiencia para avaliar as medidas fiscais dos Estados membros (Consello da Unión Europea, 2015:2) ou por que a Comisión, no seu recente COM(2016) 23 final “Paquete de loita contra a elusión fiscal: próximos pasos para lograr unha imposición efectiva e unha maior transparencia fiscal na UE”, do 28 de xaneiro de 2016, o sitúa como unha ferramenta alternativa aos instrumentos legislativos para loitar contra a elusión fiscal (Comisión Europea, 2016:4). Máis adiante veremos algúns exemplos claros deste labor de “coordinación na sombra”.

Antes de nada, cremos oportuno realizar unha breve exposición dos principios básicos do código. Deste xeito, teremos os medios para entender o papel clave da avaliación contida no primeiro informe de 2006, en que tanto os Estados membros como a Comisión expresaron o seu parecer respecto ao futuro do código de conduta. Despois de analizar este fito, examinaremos brevemente os sucesivos informes publicados en que se fan constar os traballos do código ata a data de peche desta investigación. En último termo, exporemos unha serie de ideas conclusivas, centrándonos na evolución do rol do Grupo desde a súa creación e no seu papel nas novas liñas de traballo abertas pola Comisión.

2 RESUMO DOS ASPECTOS FUNDAMENTAIS DO CÓDIGO

O obxectivo orixinal do código era eliminar as medidas de competencia fiscal prexudicial vixentes nos Estados membros. Este concepto débese identificar, como indica o código (letra A), con todo tipo de medidas (legais, regulamentarias ou administrativas) que influán ou poidan influír na localización da actividade empresarial. Serán, ademais, potencialmente prexudiciais aquelas que “impliquen un nivel impositivo considerablemente inferior, incluído o tipo cero, ao aplicado habitualmente no Estado membro de que se trate” (letra B). Na avaliación do carácter pernicioso das medidas, o código de conduta apunta cinco criterios que cómpre ter en conta:

1) Que as vantaxes se outorguen só a non residentes, ou con respecto ás operacións realizadas con non residentes.

2) Que as vantaxes están totalmente illadas da economía nacional, de maneira que non afecten á base fiscal nacional (*ring fencing*).

3) Que as vantaxes se outorguen, mesmo cando non exista ningunha actividade económica real, nin presenza económica substancial, dentro do Estado membro que ofrezca as ditas vantaxes fiscais.

4) Que as normas para determinar os beneficios derivados das actividades internas dos grupos de empresas multinacionais non se axusten aos principios internacionalmente recoñecidos pola OCDE.

5) Que as medidas fiscais carezan de transparencia e, en particular, que as disposicións legais se apliquen con escaso rigor no eido administrativo.

Conforme estes criterios, o Grupo (Consello da Unión Europea, 1998) encargouse de elaborar durante dezoito meses o coñecido como “Informe Primarolo” coa avaliación dos sistemas fiscais dos Estados e territorios implicados, presentándoo ao Consello ECOFIN do 29 de novembro de 1999. Das 271 medidas examinadas, 66 identificáronse como prexudiciais⁴. Cabe destacar que 23 delas correspondían a territorios dependentes ou asociados dos Estados membros.

A clave de bóveda do funcionamento do código residía en dous procesos paralelos para eliminar estas medidas fiscais prexudiciais do panorama da UE. En primeiro lugar, os Estados aceptaban desmantelar aqueles réximes sinalados como prexudiciais polo Grupo, o coñecido como proceso de *rollback*. Complementariamente, os Estados comprometíanse a non establecer novas medidas fiscais perniciosas de conformidade cos criterios do código: a cláusula de *standstill*. Para que este sistema funcionase, os Estados membros acordaron subministrarse reciprocamente información sobre medidas vixentes ou pendentes de adopción que puidesen entrar en conflito co código (letras E e F). Deste xeito, despois de realizar o informe final sobre esta primeira avaliación, as funcións do Grupo foron controlar o citado proceso de *rollback* e continuar revisando o cumprimento da cláusula de *standstill* por todos os Estados e territorios implicados.

Ninguén discute que o código era un instrumento netamente político. De feito, o seu funcionamento estaba pouco institucionalizado, con gran respecto polas decisións gobernamentais e cunha sorte de dereito de veto implícito igual para todos os Estados membros (Florindo Gijón, 2003:117). Por iso resultou crucial para dotalo de forza xurídica que a Comisión se compromete, como xa destacamos, á rigorosa aplicación da normativa en materia de axudas de Estado cando as medidas perniciosas, como axudas de índole fiscal, puidesen ser perseguidas por este procedemento.

Por último, queremos facer mención tamén ao ámbito territorial de aplicación do código. Como sinalou a Comisión no seu “Plan de acción para reforzar a loita contra a fraude fiscal e a evasión fiscal” do ano 2012, a loita contra a competencia fiscal prexudicial non pode ser efectiva sen a implicación doutros Estados e territorios, sen facer da causa un combate global. Por iso, entre a batería de medidas que propuña (reforma dos CDI, adopción de normas de boa gobernanza, compromisos no ámbito da tributación do aforo, intercambio de información, etc.), incluíase a proposta de estender os criterios de avaliación do código a outros Estados e territorios especialmente próximos, por exemplo Suíza e Liechtenstein.

Do mesmo modo, no momento de elaborar o código xa se era consciente de que un dos principais focos de competencia fiscal eran os territorios dependentes ou asociados a algúns Estados membros, fundamentalmente a Gran Bretaña, os Países Baixos e Francia. En principio, estes territorios non son parte integrante da UE e non ratificaron o Tratado (e, polo tanto, non lles resulta de aplicación o réxime de axudas de Estado); non obstante, gozan xeralmente de CDI moi beneficiosos que lles permiten ser lugares preferentes de localización de capitais e empresas. Un dos maiores logros do código foi obter o compromiso dos Estados membros para velar polo cumprimento dos seus principios nos ditos territorios.

Antes de pasar a analizar a evolución do código a partir do crucial informe de maio de 2006, queremos facer un breve repaso do proceso de desmantelamento das medidas e dos traballos previos a esa data, único xeito en que entenderemos a relevancia do seu contido.

3 O PROCESO DE DESMANTELAMENTO E OS TRABALLOS DO GRUPO PREVIOS A 2006

Respecto ao proceso de desmantelamento ou *rollback*, a oposición de países como Bélxica, Holanda e Irlanda á cualificación como prexudicial dalgunhas das súas medidas obrigou (polo atraso que supuña e co obxectivo de alcanzar un acordo) a unha importante flexibilización do proceso de desmantelamento, cuxa data límite inicial era o 1 de xaneiro de 2003.

A parálise inicial deste proceso negociador fíxose patente no informe de situación presentando polo Grupo ao Consello o 26 de novembro de 2002 (SN 14812/02), en que se apreciaba un estancamento no desmantelamento das medidas. En resposta a este, o Consello ECOFIN, inicialmente na súa reunión de Bruxelas do 21 de xaneiro de 2003 (ECOFIN, 2003a:27) e finalmente na reunión de Luxemburgo do 3 de xuño de 2003 (ECOFIN, 2003b:20-21), conxuntamente coas outras dúas directivas do “paquete fiscal”, previu a ampliación do prazo ata o 1 de xaneiro de 2004, á par que recoñecía, nun xesto cara aos países reticentes, un prazo especial para algunhas medidas⁵. Adicionalmente, a 11 réximes de territorios asociados ou dependentes, co fin de fomentar o seu desmantelamento e a cambio de impedir o acceso a novos suxeitos, permitiúselles manter a súa vixencia, nalgúns casos, ata o ano 2019.

Acordados os prazos para as medidas de *rollback* dos Estados membros, o código mantiña a función de vixiar a adecuación das medidas estatais aos principios do código. En primeiro lugar, tivo que avaliar as medidas e cambios formulados polos Estados para substituír ou corrixir as cualificadas como prexudiciais, unhas medidas que quedaron por enteiro validadas no propio Consello ECOFIN do 3 de xuño de 2003. Posteriormente, correspondeulle avaliar por completo os sistemas dos trece Estados incorporados á Unión Europea desde entón. A adaptación ou eliminación destas medidas constituía no seu momento un criterio favorable dentro dos compro-

misos para a adhesión dos novos Estados membros, obrigados en todo caso a asumir as obrigas propias do xa nomeado “paquete fiscal”.

Como conclusión a este pequeno repaso, podemos considerar que o proceso de desmantelamento das medidas orixinariamente cualificadas como perniciosas foi un éxito. Un éxito da estratexia de coordinación que superou problemas que non tiñan resposta nos instrumentos institucionalizados da Unión. Malia ser certo que nunca chove a gusto de todos, os traballos do código ata 2006 gozaron do apoio case unánime dos Estados. Non obstante, este ano 2006 supuxo un punto de inflexión no futuro do código. Tanto os Estados como a Comisión tiveron que facer fronte á pregunta de que facer con este proxecto cuxo mandato parecía esgotarse. O informe de maio de 2006 é crucial para entender a evolución dos traballos do código ata os nosos días.

4 O INFORME DE MAIO DE 2006

No ano 2006 o Grupo afrontou as súas tres primeiras reunións baixo a presidencia austríaca. Nestas reunións, á parte de se formularen as habituais cuestións en relación co proceso de *rollback* e *standstill*, discutiuse acerca do futuro dos traballos do Grupo. O informe trasladado ao Consello recolleu a posición pública do mesmo Grupo, de varios Estados e mesmo da Comisión. As alternativas eran tres: a súa desaparición ou, como xa advertira anos atrás a doutrina, unha evolución, ben cara a unha maior institucionalización mantendo o seu carácter de foro informal, ben cara a certa harmonización das lexislacións dos Estados membros en materia de fiscalidade das empresas (Florindo Gijón, 2003:118). A continuación, expomos un breve resumo das opinións vertidas polos diferentes axentes nas principais áreas de debate:

4.1 Continuación coa vixilancia dos compromisos de *rollback* e *standstill*

Existía un consenso máis ou menos xeneralizado respecto ao éxito dos traballos do código ata entón (Grupo do Código de Conduta, 2006:37). Non obstante, varios Estados (entre eles España, os Países Baixos ou Polonia) e a propia Comisión eran partidarios de limitar as reunións do Grupo de Alto Nivel para deixar paso a un perfil máis técnico, sempre que o traballo se limitase a controlar o proceso de *rollback* e o compromiso de *standstill*. O transfondo destas propostas, en cambio, era diferente. Mentres que España ou a Comisión apuntaban á necesidade de reducir as reunións políticas aos asuntos imprescindibles, os Países Baixos propuñan pór punto final ao labor do Código de conduta, limitando as súas funcións a cuestións meramente técnicas. Segundo o Estado neerlandés, os instrumentos de *soft law*, polo seu alto contido político, non contribuían á creación dun *level playing field* na UE, meta que unicamente se podería alcanzar mediante un acordo lexislativo sobre uns estándares comúns mínimos (Grupo do Código de Conduta, 2006:19 e ss.). En último extremo, criticaban, o código prexudicaba a competitividade interna da UE co exterior, especialmente a dos Estados membros de menor tamaño.

4.2 Ampliación do ámbito de traballo do Código de conduta

En primeiro lugar, hai que sinalar que os Estados con políticas máis agresivas no campo da fiscalidade empresarial se opuñan frontalmente á ampliación dos traballos do código, entre eles:

Bélxica, Irlanda, os Países Baixos e Estonia (Grupo do Código de Conduta, 2006:11). En cambio, outros moitos Estados vían unha clara oportunidade para a súa expansión, tanto material como xeográfica. Austria, por exemplo, advertía da necesidade de controlar os réximes vantaxosos de tributación dos ingresos pasivos (intereses, dividendos e canons) e propuña adoptar unhas directrices mínimas. Alemaña, pola súa banda, insistía na necesidade de recoñecer o carácter pernicioso dos réximes de impatriados. Neste sentido tamén se pronunciou Portugal, que adiantou outras dúas cuestións que ocupan hoxe o debate das institucións comunitarias: ampliar a influencia xeográfica do Código a países terceiros e controlar as medidas que poden provocar dobre non imposición.

Faltaba por coñecer a posición da Comisión, clave se temos en conta o seu poder de iniciativa na UE. Pois ben, en primeiro lugar considerou que ampliar o ámbito de actuación a novos campos relacionados coa fiscalidade empresarial non eximiría, en principio, realizar cambios no Código (Grupo do Código de Conduta, 2006:42). De feito, a Comisión propuña certa flexibilidade que permitise dar resposta a medidas estatais contrarias ao espírito do Código pero que, nun sentido literal, estarían en principio fóra do seu alcance. Á parte de pór o foco sobre os propios réximes de impatriados, sen apenas resultados como demostra a doutrina (Martín Rodríguez, 2014:37-45), a Comisión advertía que desde a aprobación do Código se desenvolveran novas formas de competencia como os instrumentos híbridos, mentres que outras continuarían evolucionando ao estaren en permanente mutación, como as prácticas administrativas arbitrarias ou *rulings*. Finalmente, no que responde ao alcance xeográfico do Código (Grupo do Código de Conduta, 2006:45), a Comisión admitía que para evitar un efecto fuxida cara a territorios terceiros era necesario que os seus principios fosen incluídos nas relacións da UE con países terceiros, condicionando deste xeito a adopción de acordos económicos e comerciais ao respecto a estas regras de xogo.

4.3 Clarificación da relación co réxime de Axudas de Estado

Unha das cuestións máis sensibles do traballo do código é a súa relación co réxime de axudas de Estado, co *hard law stick*, como o chegou a cualificar a doutrina (Bratton e McCahery, 2001:688). Nun primeiro momento ambos os dous camiñaron da man. De feito, como xa indicamos anteriormente, o código recollía na súa letra J o compromiso da Comisión coa citada Comunicación coas directrices para a aplicación das normas sobre axudas de Estado ás medidas relacionadas coa fiscalidade directa das empresas, unha comunicación que se aprobou apenas un ano despois.

O papel preponderante que adoptou o réxime de axudas de Estado respecto ao propio Código (e a súa oposición a que continuasen os traballos deste último) levou os Países Baixos e Bélxica a solicitar que, para non superpor esforzos, o código deixase de empregarse para perseguir de forma simultánea algunhas medidas. Como veremos nos informes posteriores, o código implementou en parte esta práctica, esperando á resolución do procedemento de axudas de Estado antes de avaliar unha medida (Grupo do Código de Conduta, 2006:36). En todo caso, a Comisión quixo tamén lembrar que cada proceso conta cun espazo e principios propios, de maneira que unha medida prexudicial pode non ser declarada axuda de Estado e viceversa. É dicir, aínda que estean relacionados, non debemos perder de vista que estamos ante compartimentos diferenciados con obxectivos moi diferentes e “en ningún caso resultan intercambiabes entre si” (Malvárez Pascual, 2012:159).

5 INFORMES 2006-2015: A EVOLUCIÓN DO CÓDIGO DE CONDUTA

O completo informe de maio de 2006, en que se recolleu o parecer tanto dos Estados como da propia Comisión, foi un punto de inflexión para orientar o futuro do código. Desde entón, grazas aos diferentes informes semestrais do Grupo ao Consello, puidemos realizar un seguimento do seu labor. A continuación, sen entrar en detalle das medidas sinaladas como prexudiciais e no seu proceso de desmantelamento, queremos destacar os fitos que marcan a reorientación dos traballos do Grupo para adaptalos ao novo escenario de competencia fiscal internacional.

5.1 O ano 2007

Nos informes de 2007 queremos destacar en primeiro lugar como o Grupo paralizou o seu exame do *Interest Box* dos Países Baixos ata que non finalizase o procedemento aberto en materia de axudas de Estado contra esta medida (Grupo do Código de Conduta, 2007:6). Por outro lado, o primeiro informe de xuño contiña tamén unha importantísima declaración respecto ao futuro do código, ao propor seis campos concretos en que desenvolver un programa de traballo adicional á revisión dos dous compromisos clásicos. Estes seis campos (cuxa inclusión no programa do Grupo aínda estaba daquela pendente) son:

- a) Procedemento e papel do precedente e da comparación;
- b) Actuación en caso de que medidas avaliadas estean incursas nun procedemento por axudas de Estado;
- c) Busca dunha posición común en materia de normas antiabuso, especialmente en relación co concepto de *genuine economic activity*;
- d) Transparencia e intercambio de información en materia de prezos de transferencia, avaliando a implantación nos Estados da proposta do ano 2002⁶;
- e) Revisar ata que punto as prácticas administrativas (*rulings*) poden ser consideradas prexudiciais;
- f) Proporlles solucións aos Estados para promover o código respecto a países terceiros.

5.2 O ano 2008

Durante o ano 2008, o principal fito foi a aprobación o 28 de novembro polo Consello ECOFIN do definitivo *Future Work Package* (cos mesmos seis elementos previstos no ano 2007 e que enumeramos anteriormente). Ademais, dentro desta declaración, o Grupo achegou a solución aos dous primeiros aspectos procedementais do dito *Future Work Package*. Entre eles cobra especial importancia o papel do precedente e os criterios de comparabilidade que se poderían invocar para a súa aplicación. En concreto, o documento aprobado polo ECOFIN admite a importancia de recorrer ao precedente, para cuxo emprego propón unha serie de pautas. A máis importante, unha táboa de comparabilidade entre as medidas conforme os diferentes criterios do código que, iso si, non debe conducir a unha equiparación absoluta entre ambas as dúas para a aplicación do precedente (Grupo do Código de Conduta, 2008:3-4).

5.3 O ano 2009

O feito máis destacado en 2009 foi a intensa actividade do Grupo en relación co seu novo programa de traballo. Tras a aprobación dos aspectos procedementais deste, eran catro as cuestións que o seguían integrando (Grupo do Código de Conduta, 2009:5 e ss.):

1) Normas antiabuso

Para un estudo máis especializado, creouse un subgrupo específico en materia de normas antiabuso, orientando o seu traballo a dous campos: o transvasamento de resultados (*inbound* e *outbound*) e as discordancias entre ordenamentos (*mismatches*), especialmente por acción das entidades híbridas ou os *profit participation loans*.

2) Transparencia e intercambio de información en materia de prezos de transferencia

Neste campo o Grupo decatouse, tras examinar as respostas dos Estados membros a un cuestionario, que os acordos pactados en 2002 non foran implementados pola inexperiencia no intercambio espontáneo de información entre os Estados. Por iso, a principal proposta foi ofrecer unha maior asistencia técnica no contexto do programa Fiscalis. Este informe púxolles punto final aos traballos en relación con esta materia.

3) Prácticas administrativas (rulings)

Esta cuestión, tan de actualidade na Unión, foi tratada xa polo Grupo en 2009, cando lles solicitou aos Estados membros que informasen dos acordos asinados e o seu alcance. As principais cuestións observadas nestes primeiros meses de traballo foron a falta dunha definición común de *rulings*, a necesidade de mellorar a transparencia e a conveniencia de intercambiar esta información cando estes acordos puidesen afectar a bases impoñibles doutros Estados membros.

4) Vínculos con países terceiros

A implicación de países terceiros para o futuro da loita contra a competencia fiscal na UE é fundamental. Para promover os principios do código, o Grupo propuxo nas súas reunións do 23 de setembro e 28 de novembro de 2009 identificar e valorar o carácter prexudicial e as medidas que cumpría adoptar contra aqueles réximes que puidesen influír en maior xeito sobre os Estados membros. Para iso, invitou a Comisión a establecer contactos bilaterais con algúns Estados e a incluír, no marco das súas negociacións sobre a boa gobernanza con outros Estados, unha análise das posibles medidas prexudiciais dos seus sistemas fiscais⁷.

5.4 O ano 2010

Unha vez pechados os traballos en relación co intercambio de información en materia de prezos de transferencia, eran tres as áreas do novo programa de traballo que mantiveron o seu curso. No ámbito das normas antiabuso o subgrupo que examinaba a cuestión obtivo axiña resultados en materia de *inbound profits transfers* (dividendos entrantes) desde países terceiros. Era manifesto que existía un serio problema cando se transferían dividendos á UE desde un Estado terceiro que practicaba unha nula ou baixa tributación na fonte. A variedade de CDI permitíalles ás sociedades filiais dunha matriz residente elixir o Estado de entrada para minimizar a tributación e, unha vez na UE, transferir libremente os beneficios á matriz aproveitándose dos instrumentos da Directiva Matriz-Filial. Tras barallar diversas opcións, o Grupo acabou aprobando a seguinte recomendación (Grupo do Código de Conduta, 2010:6): «*Member States may opt to tax inbound profit transfers or to operate a participation exemption. Member States which operate a participation exemption should either ensure that the profits which give rise to foreign source dividends are subject to effective anti-abuse or countermeasures, or apply switch-over provisions targeted at ensuring effective taxation. The first could be achieved through a Member State having CFC-legislation or other anti-abuse provisions which ensure that profits artificially diverted from that Member State which may give rise to foreign source dividends are appropriately taxed.*».

Non debemos esquecer que, se un só Estado membro se mostra laxo ao permitir a entrada de dividendos desde territorios terceiros, serán inútiles os esforzos dos demais neste ámbito porque o nivel de protección da UE é o nivel do Estado que o fixe a un nivel máis baixo.

En materia de *rulings* o Grupo comezou por brindar unha definición destes cualificándoos como: «(T)he advance interpretation or application of tax provisions by the tax administration to a specific fact pattern of a specific taxpayer». Non obstante, para identificalos invitaba os Estados membros a denunciar aquelas prácticas, mesmo sospeitosas, doutros Estados membros. A operatividade destas “delacións” mostrouse moi limitada: se os *rulings* xa son opacos dentro dun mesmo ordenamento, aínda máis o serán de cara ao exterior. De feito, o principal impulso para alcanzar o acordo de intercambiar obrigatoriamente os *rulings* (Proposta de directiva aprobada o pasado 6 de outubro de 2015, 12774/15) non foi outro que a coñecida filtración do chamando asunto *LuxLeaks*, que supuxo unha carga de profundidade contra os propios alicerces da Unión.

En relación cos *vínculos con países terceiros*, o Grupo identificou Suíza e Liechtenstein como os países terceiros que debían constituír unha prioridade para tratar de promover os principios de Código de conduta pola súa proximidade xeográfica e as súas tradicionais políticas fiscais agresivas.

5.5 O ano 2011

Á marxe de continuar o seu labor de mantemento do *statu quo*, o Grupo centrou o seu traballo durante estes meses en combater o abuso e en mellorar os vínculos con países terceiros. Ademais, ante o éxito da aprobación do *Future Work Package* en 2008 como guía programática para expandir as súas actuacións, o Grupo acordou o novo *Work Package 2011*, consumando así a firme aposta por ampliar o alcance dos traballos do Grupo do Código de Conduta máis alá da súa misión tradicional de controlar o cumprimento dos compromisos de *rollback* e *standstill*. Son tres as novas liñas de traballo propostas:

1. Controlar a posta en marcha das recomendacións do Grupo (*guidance notes*) por parte dos Estados membros.
2. Preparar novas recomendacións que permitan trasladar as avaliacións individuais realizadas a principios xerais que se poidan empregar como guía no futuro. Como punto de partida, os esforzos neste ámbito centraranse nos réximes sobre o capital móbil e sobre as zonas económicas especiais.
3. Fondos de investimento. O obxectivo será examinar as medidas aplicadas polos Estados que poidan propiciar unha planificación fiscal prexudicial por parte das multinacionais, tratando de ofrecer solucións comúns que impidan o seu emprego abusivo.

Un dos principais problemas sinalados polo Grupo xa en 2011 eran os instrumentos híbridos de financiamento, cuxa disparidade de cualificación e trato fiscal entre os Estados membros creaban *mismatches* que podían fomentar a práctica de arbitraje fiscal en busca de situacións de dobre non imposición. Non obstante, as propostas realizadas polo Grupo para solucionar as lagoas observadas en materia dun destes instrumentos, os *Profit Participating Loans* (operacións híbridas en que a retribución do préstamo está ligada aos beneficios da sociedade prestameira) quedaron paralizadas. Un claro exemplo da conflitividade desta materia é a desaparición dos parágrafos que resumían os avances nas diferentes versións públicas dos informes (Nouwen, 2012:8).

5.6 O ano 2012

No ano 2012 corroborábase de novo como o labor habitual do Grupo (*rollback & standstill*) foi pasando paulatinamente a un segundo plano. Como fito principal dos traballos nese ano quere-mos destacar os avances en materia de *mismatches*, para o cal o Grupo tomou como referencia inicial, para evitar duplicidades, os traballos desenvolvidos no seo da OCDE, en concreto o documento *Hybrid Mismatch Arrangements: Tax policy and compliance issues*, publicado o 5 marzo de 2012. Aínda que é evidente a vantaxe de partir dun documento xa elaborado, resulta paradoxal que apenas se faga mención á consulta pública lanzada pola propia Comisión unha semana antes (o 29 de febreiro) co título *Mercado interior: exemplos concretos de casos de dobre non imposición*, TAXUD D1 D(2012). De feito, aínda que o seu formato de cuestionario pechado limitou a utilidade das contribucións, é un documento máis ambicioso respecto ás situacións fronteirizas potencialmente prexudiciais que pretende vixiar, tal como se pode observar na táboa 1.

Táboa 1. Comparación do ámbito das iniciativas da UE e a OCDE en materia de dobre non imposición

UE	OCDE
Hybrid entities	Hybrid entities
Hybrid Instruments	Hybrid Instruments
Application of Double Tax Conventions	Hybrid transfers
Transfer pricing and unilateral Advance Pricing Arrangements	Dual residence entities
Entities with no or low taxation	
Debt financing of tax-exempt income	
Different treatment of passive and active income	

Fonte: *Global Tax Policy and Controversy Briefing*, Vol. 10, 2012, p. 36

O carácter prioritario desta materia púidose constatar de novo na *Recomendación sobre a planificación fiscal agresiva* do 6 de decembro de 2012, C (2012) 8806 final, na cal se propón unha cláusula específica para solucionar situacións de dobre non imposición pola interacción entre CDI.

5.7 O ano 2013

Nos dous informes deste ano aprécianse importantes avances en materia de *rulings*. O Grupo por exemplo propuxo incluír no futuro intercambio de *rulings* os acordos previos de prezos de transferencia (Grupo do Código de Conduta, 2013:6), cuestión que posteriormente se incorporou ao artigo 8 bis da citada Proposta de directiva aprobada o pasado 6 de outubro de 2015, 12774/15 para o intercambio automático e obrigatorio de *rulings*.

Outro aspecto destacable este ano son as optimistas negociacións con Suíza para que asuma os principios do código nas cales o país helvético mostra a súa disposición a considerar cinco medidas fiscais sobre as que o grupo tería reservas (Grupo do Código de Conduta, 2013:7).

5.8 O ano 2014

En decembro de 2013, o Consello ECOFIN pediulle ao Grupo que reexaminase, á luz do terceiro criterio do código (que as vantaxes se lles outorguen a entidades sen presenza económica substancial), os réximes de *patent box* de todos os Estados membros tendo presentes os avances no seo da iniciativa BEPS da OCDE. Deste xeito, o Grupo, no seu primeiro informe de 2014, somete a exame as tres fórmulas propostas pola OCDE: *value creation approach*, *transfer pricing approach* y *modified nexus approach*, sendo esta última a que recibe un maior apoio por parte dos representantes dos Estados membros (Grupo do Código de Conduta, 2014a:4). Unha boa proba do difícil equilibrio no seo do Grupo e das sensibles negociacións que leva a cabo é a eliminación neste informe do apartado relativo aos avances en materia de vinculación con países terceiros, seguramente Suíza (Grupo do Código de Conduta, 2014a:7).

O segundo informe de 2014 é posiblemente no que quede máis de manifesto o labor que realizou o Grupo do Código de Conduta na última década. Neste informe contéñense no anexo dúas propostas de gran relevancia na loita contra a competencia fiscal prexudicial e a planificación fiscal abusiva, fundamentais para solucionar problemas críticos da fiscalidade comunitaria.

O primeiro documento é un importantísimo compromiso en relación coa aplicación do *modified nexus approach* nos *patent box* por parte de todos os Estados membros, exixindo a adaptación paulatina a este de todos os réximes existentes (Grupo do Código de Conduta, 2014b:7-8). A outra proposta incorpora unha recomendación en materia de híbridos que lles afecten a dous Estados membros (Grupo do Código de Conduta, 2014b:9-10) á que se engaden unhas extensas notas aclaratorias.

Non só iso, o 14 de outubro de 2014 Suíza e a Unión Europea asinaban unha histórica declaración conxunta de mutuo entendemento en materia de fiscalidade societaria pola cal se sentan os principios para unha negociación aberta e sen obstáculos para rematar principalmente coa competencia fiscal prexudicial desde o país helvético e as medidas antiabuso en resposta por parte dos Estados membros. As negociacións no seo do Grupo contribuíron sen dúbida a este primeiro éxito que deberá consolidarse en próximos anos.

5.9 O ano 2015

Este último ano o Grupo continuou co seu labor recibindo ademais un forte apoio mediante a aprobación dun novo *Work Package 2015*. No primeiro informe semestral incorpórase unha recomendación en materia de establecementos permanentes híbridos e os problemas xerados pola súa diferente cualificación en dous Estados membros (Grupo do Código de Conduta, 2015a:6-7); igual que no caso da recomendación sobre produtos híbridos que afectasen a dous Estados membros, engádense unhas amplas notas aclaratorias. No segundo informe inclúese así mesmo unha recomendación e as súas respectivas notas aclaratorias sobre híbridos que lles afecten a un Estado membro e a países terceiros (Grupo do Código de Conduta, 2015b:6-7).

O futuro do Grupo foi sen dúbida ningunha o principal punto da axenda neste ano 2015. Este informe contén as cinco diferentes propostas (Irlanda, Comisión, Austria, Luxemburgo e o G-5) sobre a orientación que debían adoptar os traballos no seu seo, propostas que se materializaron na aprobación no segundo informe do *Work Package 2015*. O Grupo está máis vivo que nunca.

En concreto, o renovado mandato do Grupo fai especial fincapé en:

- Controlar a adecuación dos réximes de *patent box* ao compromiso acordado no ano 2014 sobre a aplicación do *modified nexus approach*.
- Promover a aplicación dos principios e criterios do código a Estados terceiros.
- Vixiar o cumprimento das recomendacións acordadas e daquelas froito do traballo no seo do proxecto BEPS da OCDE.
- Elaborar novas recomendacións sobre a aplicación dos criterios do código a aspectos conflictivos da fiscalidade comunitaria e internacional.

6 PRESENTE E FUTURO DO CÓDIGO DE CONDUCTA: UN INSTRUMENTO DE *SOFT LAW* MÁIS VIVO QUE NUNCA

Desde a súa creación e ata os nosos días, o Grupo do Código de Conduta realizou un labor moi destacado na identificación, valoración e eliminación de medidas fiscais prexudiciais. Máis de 400 medidas foron avaliadas e máis de 100 delas foron eliminadas ou modificadas tras recibiren o cualificativo de prexudiciais, conseguindo ademais romper de forma excepcional unha das grandes barreiras invisibles da UE: o control sobre os territorios dependentes ou asociados aos Estados membros.

Non obstante, pouco a pouco, dado o seu propio éxito, a misión primixenia encomendada ao Grupo de controlar o proceso de desmantelamento das medidas (*rollback*) e vixiar os ordenamentos estatais para asegurar o cumprimento dos principios do Código (*standstill*) foi perdendo relevancia.

O Grupo, en cambio, sóubose reinventar. Mediante unha interpretación expansiva do mandato inicial e co Informe de maio de 2006 como resorte, erixiuse como plataforma de debate dalgunhas das cuestións de maior actualidade do panorama fiscal comunitario. Deste xeito, con maior ou menor influencia, pasaron polas súas mans as relacións da UE con terceiros Estados, a adopción de medidas antiabuso, a limitación aos *patent box*, o intercambio automático de *rulings* ou a solución ao problema dos híbridos. O Grupo do Código, a pesar de irse da primeira plana da política comunitaria, serviu como foro ao máis alto nivel, dando un paso adiante apoiado polo Consello desde o ano 2006. Con 15, con 28 ou con 30 Estados membros, o Grupo é, foi e será un punto de encontro aberto ao diálogo que, ao realizar gran parte do *traballo sucio*, facilita acordos de maior calado. De feito, así o recoñece recentemente a Comisión no Paquete de loita contra a elusión fiscal.

Non podemos deixar de mostrarnos esperanzados porque os Estados acepten a expansión dos traballos do Grupo máis alá da concepción estrita da fiscalidade empresarial. Unha vez que entrou de cheo no exame de medidas antiabuso ou que retomou unha cuestión aprazada desde a súa creación como os fondos de investimento, cremos firmemente, como xa indicou Monti no seu informe de 2010: *A new strategy for the single market. At the service of Europe's economy and society*, que o código pode asumir funcións en relación con algúns aspectos da fiscalidade persoal con incidencia na competencia fiscal prexudicial (Monti, 2010:82). Do mesmo xeito, como eixe da coordinación comunitaria, cremos que está lexitimado e capacitado para examinar de maneira transversal cuestións de gran complexidade e casuística, como os supostos de dobre non imposición.

Como principais conclusións deste traballo podemos extraer dúas. En primeiro lugar, que os traballos do Grupo teñen unha gran lexitimidade derivada da participación de todos os Estados nas súas deliberacións, aínda que, para dotar de valor as súas solucións, cómpre elevar o nivel político das súas discusións. Os traballos no seo do Grupo, en contraposición á parálise dos grandes proxectos de harmonización da Comisión (principalmente a BICCSIS), dan voz a todos os Estados membros, lexitimidade que permite superar as reticencias da subsidiariedade e o fantasma da unanimidade, amparando a discusión de solucións flexibles a algunhas das cuestións máis candentes da fiscalidade comunitaria. Á marxe de ampliar o seu renovado campo de acción, este perfil técnico dos traballos debe completarse cunha participación política a maior nivel que dote de maior forza as propostas e solucións alcanzadas.

Ademais, atrevémonos a sinalar que a entrada en escena do Código de Conduta, xunto co activismo da Comisión en materia de axudas de Estado, modificaron as pautas de competencia fiscal entre os Estados membros.

Xa existe moi pouco espazo para que unha sociedade se aproveite dun réxime especial concreto dun Estado, polo que proliferou unha arbitrase fiscal moito máis complexa que aproveita a descoordinada (intencionada ou non) interacción entre elementos macro de diferentes sistemas. A infinita rede de CDI, as disparidades de tipos e as diferenzas de tratamento e cualificación das rendas pasivas (xuros, dividendos, canons) provocan unha morea de combinacións que multiplican as oportunidades de arbitrase fiscal.

Os dous focos máis incontrolables desta nova forma de competencia son, por un lado, a consentida conexión con paraísos fiscais cuxas operacións se “lavan” ao canalizarse a través dun Estado membro. Sen unha resposta común ou coordinada, calquera porta entreaberta convértese nun billete de primeira clase para gozar das liberdades comunitarias.

O segundo, a aprobación de *rulings* opacos que lles conceden un trato preferente ás multinacionais. Non nos enganemos, estes acordos *ad hoc* foron a resposta dalgúns Estados membros ante a forzada eliminación de réximes preferenciais sinalados polo código hai xa máis de dez anos. Nunca esquezamos mirar atrás, daquelas risas veñen estes choros.

7 BIBLIOGRAFÍA

- Alonso García, R. 2001. «El Soft Law comunitario», *Revista de Administración Pública*, 154, 63-94.
- Altindag, S. 2009. *La concurrence fiscale dommageable. La coopération des États membres et des autorités communautaires*. París: L'Harmattan.
- Bratton, W.W. e Mcmahery, J. A. 2001 «Tax coordination and tax competition in the European Union: evaluating the Code of Conduct on business taxation», *Common Market Law Review*, 38, 677-718.
- Comisión Europea, 2012 «Comunicación: Plan de acción para reforzar la lucha contra el fraude fiscal y la evasión fiscal», COM (2012) 722/2.
- Comisión Europea, 2016 «Comunicación: Paquete de lucha contra la elusión fiscal: próximos pasos para lograr una imposición efectiva y una mayor transparencia fiscal en la UE», COM(2016) 23 final.
- Consejo de la Unión Europea, 1998 «Conclusiones del Consejo de 9 de marzo de 1998 sobre la creación del Grupo del Código de Conducta (fiscalidad de las empresas)», 98/C 99/01.
- Consejo de la Unión Europea, 2015 «8 de diciembre de 2015 (OR. en)», 15148/15 FISC 184 ECOFIN 964.
- Dos Santos, A. C. 2009. *L'Union européenne et la regulation de la concurrence fiscale*. París: Bruylant.
- ECOFIN, 2003a «Sesión núm. 2480 del Consejo ECOFIN en Bruselas. 21 de enero de 2003», Documento 5506/03 (Presse 15).
- ECOFIN, 2003b «Sesión núm. 2513 del Consejo ECOFIN en Bruselas, 3 de junio de 2003», Documento 9844/03 (Presse 149).

- Florindo Gijón, F. 2003 «El Código de conducta sobre fiscalidad de las empresas y su relación con el régimen Comunitario de control de las ayudas estatales», *Crónica Tributaria*, 109, 101-118.
- Grupo del Código de Conducta, 2006 «Report: Code of Conduct, Group of Business Taxation to ECOFIN Council. 7 de junio de 2006», Doc. 9655/06 LIMITE FISC 73.
- Grupo del Código de Conducta, 2007 «Report: Code of Conduct, Group of Business Taxation to ECOFIN Council. 5 de junio de 2007», Doc. 9047/07 LIMIT FISC 62.
- Grupo del Código de Conducta, 2008 «Report: Code of Conduct, Group of Business Taxation to ECOFIN Council. 2 de diciembre de 2008», Doc. 16084/1/08 REV 1 LIMIT FISC 166.
- Grupo del Código de Conducta, 2009 «Report: Code of Conduct, Group of Business Taxation to ECOFIN Council. 2 de diciembre de 2009», Doc. 16233/09 LIMITE FISC 163.
- Grupo del Código de Conducta, 2010 «Report: Code of Conduct, Group of Business Taxation to ECOFIN Council. 7 de diciembre de 2010», Doc. 16766/10 LIMITE FISC 139.
- Grupo del Código de Conducta, 2013 «Report: Code of Conduct, Group of Business Taxation to ECOFIN Council. 21 de junio de 2013», Doc. 11465/13 LIMITE FISC 134.
- Grupo del Código de Conducta, 2014a «Report: Code of Conduct, Group of Business Taxation to ECOFIN Council. 6 de junio de 2014», Doc. 10608/14 LIMITE FISC 95.
- Grupo del Código de Conducta, 2014b «Report: Code of Conduct, Group of Business Taxation to ECOFIN Council. 11 de diciembre de 2014», Doc. 16553/1/14, REV 1 LIMITE FISC 225.
- Grupo del Código de Conducta, 2015a «Report: Code of Conduct, Group of Business Taxation to ECOFIN Council. 11 de junio de 2015», Doc. 9620/15 LIMITE FISC 60.
- Grupo del Código de Conducta, 2015b «Report: Code of Conduct, Group of Business Taxation to ECOFIN Council. 23 de noviembre de 2015», Doc. 14302/15 LIMITE FISC 159.
- Hinneken, L. 1997 «The Monti Report: the uphill task of harmonizing direct tax system of EC Member States», *EC Tax Review*, 1, 31-49.
- Lamadrid de Pablo, A. 2005 «El código de conducta en materia de fiscalidad de las empresas y su relación con el régimen comunitario de ayudas de Estado», *Documento de Trabajo - Instituto de Estudios Europeos, Serie Unión Europea*, 3.
- Malvárez Pascual, L. 2012 «La compatibilidad con el Derecho de la Unión Europea de las medidas tributarias destinadas a favorecer la competitividad de las empresas españolas en el marco de un modelo de economía sostenible», *Documentos del Instituto de Estudios Fiscales*, 13, 149-166.
- Martín Rodríguez, J. M. 2014 «Competencia fiscal en la tributación de las personas físicas en la Unión Europea», *Estudios financieros. Revista de contabilidad y tributación: Comentarios, casos prácticos*, 377-378, 5-56.
- Monti, M. 2010 «A new strategy for the single market. At the service of Europe's economy and society», *Report to the President of the European Commission José Manuel Barroso*.
- Mors, M. 2003 «Tax competition in Europe - an EU perspective», en Wolfgang Schön (coord.), *Tax Competition in Europe*. Amsterdam: IBFD.
- Nouwen, T. 2012 «Recent results and trends reported by the Code of Conduct Group on Business Taxation», *EU direct tax news*, 46, 5-13.

NOTAS

- 1 Directiva 2003/48/CE do Consello, do 3 de xuño de 2003, en materia de fiscalidade dos rendementos do aforro en forma de pagamento de xuros.
- 2 Directiva 2003/49/CE do Consello, do 3 de xuño de 2003, relativa ao réxime fiscal común aplicable aos pagamentos de xuros e canons efectuados entre sociedades asociadas de diferentes Estados membros.
- 3 *Report to the Ecofin Council on 29 November 1999*, SN 4901/99.
- 4 As medidas clasificáronse para o seu exame en seis grupos: servizos financeiros, financiamento de grupo e pagamento de *royalties*; seguro, reaseguro e seguros cativos; servizos intragrupo; sociedades *holding*; sociedades exentas e *off shore*; e medidas misceláneas.
- 5 Ata o 31 de decembro de 2010: Bélxica (Centro de Coordinación), Irlanda (ingresos procedentes do estranxeiro), Luxemburgo (sociedades *holding* conforme a Lei de 1929) e Países Baixos (financiamento internacional). Ata o 31 de decembro de 2011: Portugal (zona franca de Madeira).
- 6 Proposta recollida no anexo 2 do doc. 14812/02, Informe ao Consello ECOFIN do 26 de novembro de 2002.
- 7 A preocupación das institucións comunitarias por esta materia quedou reflectida na publicación da Comunicación *Fomento da boa gobernanza no ámbito fiscal*, do 28 de abril de 2009, COM (2009) 201 final, en que se reflicte claramente a vocación internacional de iniciativa.